

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
BANKACILIK VE SANAYİ İŞLERİ
KOMİSYONU BAŞKANI
ÖMER ARAS'IN
“TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN
MALİYETLERİNE İLİŞKİN POLİTİKA ÖNERİLERİ”
RAPORU TANITIM TOPLANTISI
KONUŞMASI

20 MART 2003
SWISS OTEL

Değerli Konuklar ve Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün TÜSİAD Bankacılık ve Sanayi İşleri Komisyonu bünyesinde faaliyet gösteren Bankacılık Çalışma Grubu'nun hazırladığı "Türk Bankacılık Sektörünün Maliyetlerine İlişkin Politik Önerileri" başlıklı çalışmasının tanıtımını yapmak amacı ile toplanmış bulunuyoruz. Sözlerime başlamadan önce, bu çalışmada katkısı bulunan, Bankacılık Çalışma Grubu üyeleri Avni Hedili, Balamir Yeni, Gıyas Gökkent, İhsan Akar ve Sedat Eratalar'a teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Arkadaşlarımızın değerli katkıları ile, bu çalışmada, finans sektörünün ana temsilcisi bankalarımızın daha verimli hale gelmeleri ve ülke ekonomisine etkin finansman yapabilmeleri için gerekli politika önerileri yer almaktadır.

Bildiğiniz gibi Türk Bankacılık Sektörü, 2000 yılı sonunda likidite sıkışıklığı ile başlayan ve 2001 yılı başlarında kurların serbest bırakılması ile derinleşen büyük bir krizden geçmiştir. Mali sıkıntı içerisine düşen birçok banka TMSF tarafından devralınmıştır. Son olarak 1999'da 81 olan banka sayısı bugün 55'e gerilemiştir. Bu 55 bankadan 3'ü kamu, 21'i özel, 15'i yabancı ve 2'si TMSF bünyesinde ticari banka statüsünde faaliyet göstermekte, kalan 14 banka ise Kalkınma ve Yatırım Bankası olarak işlevlerini sürdürmektedir.

Krizden ciddi boyutta etkilenen bankacılık sektörü önümüzdeki dönemde daha sağlıklı bir yapıya kavuşmak yolunda ciddi önlemler almaktadır. BDDK'nın denetimleri etkin bir şekilde devam etmekte, tüm bankalar özkaynaklarını artırıcı faaliyetlerine öncelik vermektedirler. Sektör sermaye yeterliliğini belirli bir düzeye getirmiş ve risk yönetimi konusunda önemli mesafe kat etmiştir. Bugün için sektörde açık döviz pozisyonu riski kalmamıştır. Sorunlu krediler yavaş da olsa bir çözümlenme sürecine girmiş, İstanbul Yaklaşımı belirli kredilerde devreye alınmıştır. Bugün için bankaların maruz kaldığı piyasa riski, vade uyumsuzluğu riskidir.

Kriz sonrası Türk Bankacılık sektörü ile ilgili önemli tespitler kamuoyu, sivil toplum örgütleri ve ekonomi yönetimi tarafından yapılmıştır. Herkes güçlü bir ekonominin ancak güçlü bir bankacılık sektörü ile oluşabileceğinde hemfikirdir. Bankaları güçlü olmayan bir ekonomik sistemin sağlıklı olmasından söz edilemez. Bu nedenle önümüzdeki dönemde bankalarımızın daha verimli hale gelmeleri ve tüm kesimlere geniş kredi imkanları sunabilmesi ile ekonomik büyüme gerçekleşebilecektir.

Hazırlanan rapor tüm ayrıntıları ile bankacılık sisteminin aracılık maliyetlerine yönelik önerileri içermektedir.

Ben sadece çok önemli gördüğüm üç konuya temas etmek istiyorum.

1. Türk Bankacılık sektörü ağırlıklı olarak kamuyu finanse eder hale gelmiştir.

Tüm mukayeseli rakamlar Eylül 2002 itibari ile mevcuttur. Bu tarih itibari ile banka bilançolarını geçmiş yıllarla karşılaştırdığımızda şu çarpıcı tablo ortaya çıkmaktadır.

Kamunun banka bilançolarındaki payını, kamu menkul kıymetleri, kamu garantili krediler ve zorunlu karşılıkları olarak tanımladığımızda bu payın 95 yılında % 18, 2000 yılında % 25.7 ve Eylül 2002'de % 47.6 olduğunu görmekteyiz. Aynı tarihlerde kredilere

baktığımızda bilanço yüzdeleri 41.9, 32 ve 21.3 olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çarpıcı rakamlar kamunun banka bilançoları içindeki ağırlığının geçtiğimiz yıllarda ne şekilde arttığını ortaya koymaktadır. Bu sağlıklı bir ekonomi için kabul edilebilir bir durum değildir.

Devletin borçlanma gereğinin düşürülmesi ile bankacılık sektörü asli işlevi olan reel ekonomiyi kredilendirme imkanına kavuşacaktır. Devletin her anlamda küçülmesi sağlıklı bir ekonomik yapı için kaçınılmaz bir şarttır.

2. Bankalar tüm incelemelerde enflasyon muhasebelerine göre değerlendirilmekte, ancak kurumlar vergisini enflasyon düzeltmesi yapılmadan oluşan karları üzerinden ödemektedirler. Bu yaklaşım rasyonel bir yaklaşım değildir. Bu yaklaşım özkaynak eritici bir yaklaşımdır. Mali yapılarını güçlendirmeye çalıştığımız bankalarda bu uygulama son derece sakıncalıdır. Vergilendirmede de kesinlikle enflasyon muhasebesi gündeme alınmalıdır.
3. Finans Piyasalarında kullanılan enstrümanların vergi eşitliği prensibi çok önemlidir. Mevzuat ile ürünler arasında haksız rekabet yaratılmasından kaçınılmalıdır. Amaç, kaynakları Türkiye'ye çekmek ve adil vergilendirmek olmalıdır.

Örnek : Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan kredilerde veya Hazine Bonosu ile Özel Sektör Bonolarının vergilerinde eşitlik ilkesi benimsenmelidir. Para en akışkan nesnedir. Mevzuat bu akışı yönlendirici olmamalı, kaynakların yurt içinde kalmasını teşvik etmeli ve ürün bazında farklı vergi uygulamaları yapılmamalıdır.

2000'li yıllar tüm finans sektörünün global anlamda büyük değişim geçireceği yıllardır. Basel II ile yürürlüğe girecek yeni uygulamalar mali bünyesi güçlü oyuncular demektir. Mali bünyesi güçlenen bankalarımızın büyük, orta boy, küçük işletmeleri ve bireyleri finanse etmesi ekonomimizin büyümesi için en sağlıklı yoldur. Amaç kriz sonrasında bankalarda rasyonel işleyen bir yapı kurmak olmalıdır. Avrupa yolunda Türk bankacılık sektörü rekabet gücü kazanmalı, verimli ve risk kontrollü bir şekilde büyümelidir. Sağlıklı büyüyen, gelişen bir mali sistem ekonominin sağlam temeller üzerine oturarak gelişmesini sağlayacaktır. Son olarak, şunu belirtmek isterim ki dönem verimli çalışma dönemidir. Türk bankacılık sektörü ve onun desteklediği reel sektör verimlilik ilkelerini en ince detayına kadar uygulamalı ve AB mevzuatına uygun bir şekilde rekabet gücünü artırmalıdır.

TÜSİAD'ın bu çalışması, bu yönde atılmış önemli bir adımdır. Sözlerime son vermeden önce yeniden çalışmayı hazırlayan ekibe teşekkürlerimi sunuyorum, sizleri saygı ile selamlıyorum.